

Oglasi, pripisane itd. takaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. imaju se naplatiti na pošt. računom pošt. Međonice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napise „Reklamacija“.

Celovnog računa br. 84749. Telefon tiskare broj 36.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovića.

Izlazi svakog četvrtka o pošte.

Netakani dopisi se ne vraćaju, a e podrijeti ne tiskaju, a otkriveni ne primaju. Predplata za poštarnicu stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake, na godinu ili K 5—, odn. K 2.50 na pol godine.

Izvan carvine više poštarina. Plaća i stavlja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koli u Puli, toli izvan nje.

Uredništvo i uprava nalazi se u Trstaku 1. Krmpotić i drug. (Via Sissano), kamo neka se naslovljavu sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 5).

4108 kruna 95 para!

U prvom polugodištu 1903. unišilo je u Blagajnu „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ od razprodaje žigica kruna 3719 i 28 para. Bude li išlo tim korakom dalje, čye će godine samo žigice donieti našoj družbi liepu svođu od 8009 kruna. Zaista neočekivani uspjeh, koji bi mogao još te bolji biti. Do nasega je naroda, da se ta svođa i podvostručiti. S toga još jednom molimo sve naše dične Hrvate i Hrvatice, da se služe samim družbinim žigicam. Slično molimo i naše pušaće, preporučujući im, da traže za svoju porabu samo družbin cigaretni papir, od koga je u istom razdoblju unišio našoj družbi 389 kruna i 67 para. Gosp. Gammulin šalje od 1. Julija napried cigaretni papir u omotima od kg. napred prosto poštarine za 3% popusta. Eto tako je olahkoćena prodaja cigaretnog papira. Doznajemo dalje, da nekoga gg. trgovci u Dalmaciji, n. pr. Marko Zanko u Kotoru, u svojoj trgovini prodaje jednino družbine cigaretno papiriće. Tako bi morali činiti svi narodni trgovci. — Napried za družbu!

Njemačka drž. škola u Puli — za 16 Niemaca!

Da je širokih rukava a ustrijska uprava, kada se radi o ustrojenju njemačkih škola, nije potrebno naglašivati, to je znano i vrbecima na krovu. Za par njemačkih doseljenika odmah je pripravna zidati palače, pa će tako to i u Puli učiniti, jer je stavljen u proračun ove g. 100.000 kruna kao prvi obrok za zidanje te škole. Školske godine 1902./3. polazilo je tu školu u Puli, koja je razdijeljena u 8 odelia 16 djaka, koji su se priznali Niemcima tako, da na svaki odeli odpadaju po 2 djaka. Osim Niemaca polazilo je tu školu 358 dječaka talijanske (izrodne), te 124 djaka hrvatske narodnosti!

PODLISTAK

Pačuharije.

Faljen Isus i Marija! — Ne očekujte danas od mene, dragi čitatelji, ni artikuli de fondo, ni telegrami, ni respudence aperte; ne pitajte ni za zdravlje, ni za zep, ni za nikakove druge cirkumstance, već ponizno i rašegnano slušajte svega i svatešeg po malo. **Habemus papam!** I repci na kupam već to znadu, a bite virovati vi, da ja nis toga zna do prikojčeter? Mi smo u Raši kaj zgubljene ovce, kad imamo bukaletu, za drugo ne marimo; papa jedan, papa drugi, nami je jušto sve jeno. I ja mislim da imamo blizu pravo, jer najzad ča — papa mora biti vajk u Rimu, mora virovat ča mu drugi govore. Ča se pak od nas govori, sv. utac sigurno zna, ali ča se s nami dela i kako se s nami postupa, toga papir sigurno ni nijedan još poviđa. A kako bi i moga poviđati, kad svi jugoslaveni nimaju ni jenoga svoga grđanala u Batikanu! Da more naš vrhovni pastir vidit našu sirotinju, prostudijat malo funkcijone naših misti i još ča drugo,

Uprkos tako velikome broju djaka hrvatske i talijanske narodnosti, na toj školi nepodučava se hrvatski ni talijanski niti kao slobodan predmet.

Radi toga bi dobro bilo, da se u tom pogledu na vrijeme učine koraci, da se i na toj školi počme učiti hrvatski barem kao slobodan predmet.

Znano nam je iz pouzdanoga izvora, da se to neće doseći sve dotle, dok se neganemo sami. Vlada je naime zadovoljna dokle sude u tom pogledu Hrvati i Talijani; ona se neće svojevolljno maknuti, te se mora zahtjevati. Odlučujući faktori su u tom pogledu protivni kolli nami Hrvatima toli Talijanima samim, a to će se događati sve dotle, dok neovore oči oni, koji pogoduju njemstvu u primorskim pokrajinam. Pamet, pamet gospodo talijanski vlastodržci, nemojte miziti Hrvate, jer čete morati ljubiti njemacku hatinu skupa s Hrvatima. Mičimo se dakle u Puli barem za tu malenkost.

Dvostruka 25godišnjica.

Naša rodoljubna Dolina proslaviti će još tečajem ove godine dvostruku 25godišnjicu važnih, dviju događaja za onu občinu i za našu Istru.

Ove godine iztječe naime 25 godina, što bijaše tamo ustrojena narodna čitaonica, koja se je kasnije pretvorila u čitaonicu i pjevačko društvo „Vodnik“. Proslaviti će nadalje 25godišnjicu glasovitoga tabora, koji bijaše tamo sazvan i obdržavan dne 27. oktobra 1878. Na tom taboru sakupilo se preko 8000 duša, što bijaše za ono doba upravo ogroman broj.

Za uspomenu na taj tabor postavili su dolinski rodoljubi i političko društvo „Edinost“ na uzvišenom mjestu usried sela kameniti spomenik.

Odbor društva „Vodnik“ zaključio je, da će proslaviti dne 13. septembra o. g. svečanim načinom 25godišnjicu obnanka

ja mislim da bi u dvajset i četiri ute učinija sentencu interlokutoriju i justičiju somariju. To bi se sve na jedanput privrnutulo, sve bi letilo gamba levade, a mi bi vikali na sva usta „imamo papu!“ Ali do toga na žalost ne more i neće doći nikada i mi se moramo kumentati kako riva, a najviše ča moremo učiniti, moremo zakantati, „nosim zdrava mišicu!“

Raša i Balota. „Posušila se je Raša, propa je Balota“, govore po čitaj Puljčini, a vi pametni ljudi sudite ako je to istina.

Malini na letriku. Pred lito dan počeli su mliti u Lizinjanu, a sad je već misec dan, da se vrte u Marčani i osam dan u Krnici. Ki bi-bija reka za naših mladih lita, kad smo svi hodili na Blaz i u Rašu, da će doć vrime kad budemo mogli svu tu komodiju imati kod kuće? Ki bi-bija reka u onoj lepuhi, da će žena dvajset lit kasnije u zori požeti šenicu, do marendu ju stučti, in do e do kvatro sa mliti, a za užinu već makarune kuhati? Nijedan sigurno, ali stvar je danas na videlu palpabile i tastabile i niga ki bi joj prigovoriya. Makine drecuju, kola se vrte, malini melju a tuta vapor, a ljudi zadovoljni kaj nikada nose u zvizde one do-

svoga društva i 25godišnjicu tamošnjega tabora.

Odbor je pozvao i odbor pol. društva „Edinost“ u Trstu, da se pridruži toj riedkoj proslavi, čemu će se stalno odbor „Edinosti“ odazvati. Čujemo dapače, da se pripravljaju i druga narodna društva u Trstu na izlet za onaj dan u rodoljubnu našu Dolinu.

Osim proslave rečenih 25godišnjica biti će tamo i druga svečanost istoga dana. Društvo „Vodnik“ blagosloviti će naime svoju novu zastavu.

Mi upozorjemo već danas rodoljube naše širom Istre na tu riedku svečanost, te se nadamo, da će se dne 13. septembra t. g. naći u Dolini većina narode naše inteligencije.

Za svečanost u Dolini priglasila su se do sada iz Trsta sledeća narodna društva: političko društvo „Edinost“, Delidsko podporno društvo“ sa zastavom, te „Slovansko pevsko društvo“ s čitavim zborom. Nadamo se, da će se tim društvom pridružiti i druga tamošnja narodna društva kao što i ostala naša društva iz susjednih inješta Istre.

Trščanski rodoljubi kane prirediti toga dana u velikom broju izlet u Dolinu i to posebnim vlakom do Boršta, a odatle pješke u Dolinu. Toliko na znanje našim narodnim društvam u Istri.

Našim obćinarom za primjer.

Poznata je činjenica, kako talijanske obćinske uprave u Istri neciepidlaćare mnogo, kad im valja dati kakvu podporu za talijansku prkos-gimnaziju u Pazinu; za glasovitu „Lega Nazionale“, za talijanski konvikt u Kopru, za talijanska sveučilišna društva u Gracu, Beču, Inomostu itd. Pri tomu negledaju rečene uprave na svoje prazne blagajne ili na siromaštvo svojih suobćinara. Nepita se tuj, što će reći na to obćinari, što carske a što zemaljske

brotvore, ki su uveli u naše paize te nove i prekorisne invencijone. Prekratko je vrime da moremo danas na dugo i na široko govoriti o tim lipim malinima; na ta argumentat vratiti čemo se još u buduće, intanto tekimo svi ki imamo ča mliti u maline na letriku, da se odužimo i da dademo kuraja našim dobročiniteljem, a barba Vitorijo će nam još ča lipoga skuhati. On će reći per ežempio da bude stupa za far i stupa za far će biti učinjena: Kuraja!

Frimnanti sv. Cirila i Metoda. Lupa stvar i od velike koristi — roba nismo uno! Ki kupuje ove žigice, koristi svomu narodu, on daje šoldin za onu siromašnu dječicu, na su bez škole i nauka, a takovih je u našoj Istri 17 milijari. Po svim selinama, po svim butigama, apaltima i oštarijama neka budu žigice družbe sv. Cirila i Metoda; gdi nima tih, tamo ne idite. Ki ne prodaje i ne kupuje naše fulminante, ono ni nas čovik, k tomu ne hođite — ki ne da tebi koristi, ne daj ni ti njemu. Narod bez škola jest narod bez budućnosti, bez nauka se ni malini na letriku, ni štupce za far ne delaju. I o tome još u buduće, per momento kupujte svi žigice družbe sv. Cirila i Metoda.

oblasti. Neholi ih glava za nikoga i za ništa, jer znaju, da proti njihovim odlukam neima prigovora, a kad bi ga i bilo, zatvorili će predpostavljene oblasti i carske i zemaljske ako treba i oba oka.

Ali ta sloboda vriedi samo za talijanske obćinske uprave, nipošto za hrvatske i slovenske. Nad ovimi bdije neprestano o tćinsko oko c. kr. izemaljskih oblasti. Njihove se zaključke ukida službeno ili usljed prigovora, pa bili ti zaključci i najnedužniji — samo ako neidu u okvir veliko-talijanskih težnja.

Koliku uživaju u tom pogledu slobodu talijanske obćinske uprave u Istri, pokazuje nam primjerice dnevni red za buduću sjednicu netom izabranoga zastupstva obćine Humak (Umag).

Na dnevnom redu te sjednice nalazi se medju ostalim i predlog obćinskoga vieća, da se nabavi na obćinske troškove zemljište u selu Kmeti (po njihovu Metti) gdje će se graditi na obćinske troškove talijansku pučku školu, koju će održavati nesretno talijansko društvo „Lega Nazionale“.

Nema dvojbe, da će ono obćinsko zastupstvo prihvatiti predlog obćinskoga vieća.

Tako će se na teret sviju obćinara nabaviti zemljište za talijansku školu; graditi će ča na teret sviju obćinara tu školu i gotovu predati „Legi“ da njom upravlja.

Ustanovljenjem talijanske škole u čisto hrvatskom selu Kmeti počinjaju naši krvni dušmani prosti zločin na našem narodu Istri, jer oni idu za tim, da ga raznarode, da ga otudje, da ga moralno i materijalno unište.

Posto neima na žalost proti takvom zločinu ni paragrafa ni pedespe, preporečimo našim narodnim obćinam, neka sliede primjer obćine humske i neka stvaraju slične zaključke na korist naše zapuštene dječice, u prilog naše plemenite „Družbe“, koja nije nikakvo raznarodjujaće, političko ili zloćinsko, već čisto, čovjekoljubivo i plemenito prosvjetno društvo.

Delegacijoni. Zašto ni Marko Gobov fetivi delegato? On je reka ovako, da on nije stija to acetati, jer kad bi ga fetivoga učinili, nebi Vižace toliko napridovalje i on ne bi već moga rinuncijati, a tako da Vižace imaju čuda više progressa i da on more rinuncijati karigu od delegata kad ga je volja. — Tu sam finija, sad se morate malo smijati!

A ča pak Martin? On je čovik od religijona, on služi bez plaće, samo za onor, jer da ni njega, Marčana bi posla remengo. Aviva Martin, korpo de haco!

De sakratarijato. Barban ima punu vricu kurenti na mislo sakratarijata — koga će izabrati, još se ne zna. Ali da ne bi našile čukule i barufa, pozivljem Pavu Spadu neka po vrimenu opaše bajunetu i neka kanko praz busne svakoga, ki bi ča naopako govorija.

Fine sinoram prosuja se već po svu“ glas, da će ova, drugu setemanu početi zabadati pikete za tramvaj na letriku Pula-Muntić.

Les Ballotes des Rases.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Kamo neseš Jurino tu skropilnicu?
Jur. Nesen ju jušto creskoj vlasteli za oganj gasit.
Fr. Al to je za skropit pal na trsju ale ti na lozi.
Jur. Kada nimeju bolje za oganj gasit, bit će i ova dobra.
Fr. Imaš i ti pravo!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborna borba u Trebinju (Rovinj). Poznata je činjenica, da su skoro u svih talijanskih graditih Istre po dvije talijanske stranke, koje se često puštaju u međusobnu borbu povodom izbora občinskog zastupstva. Takove stranke obitaju u Kopru, Bujah, Vodjanu, Izuli, Piranu, Rovinju itd. Te se stranke razlikuju tim, što je jedna gospodska, obično vladajuća, dočim je druga poljodjelska ili kopačka i zanatlijska. Ova posljednja nemože u većini slučajeva da snaša gospodskih hira i njihove samovolje pak se podigne, da izbacu sa sebe gospodski jaram.

Takve dvije stranke postoje i u Rovinju. Gospodskoj stranci stoji na čelu talijanski radikalac i zastupnik Bartoli i njegove podrepnice, dočim vodi kopačko-zanatlijsku stranku poznati prijatelj siromašnoga pučanstva velet. g. Bernardo Malusa, svećenik i predsjednik tamošnje kršćansko-socijalne stranke.

Obje ove stranke stupiše u izbornu borbu za obnovu občinskog zastupstva. Izbor za III. tielo trajao je dva dana i to 20. i 21. o. m. Izborna borba bijaše jako zlostoka, jer je glasovalo njih 541 za talijansko-liberalnu, a 378 za talijansko-kopačku stranku.

Koli u prvom tielu u drugom tielu pobjedila je također gospodska ili takozvana liberalna stranka i tako je ostala većina građanstva bez jednoga zastupnika u gradskom zastupstvu.

Značajno je za naše istarske i u obće primorske odnose, što su c. kr. činovnici, imajući pravo glasa u III. tielu glasovali za talijansko-liberalnu i radikalnu stranku, premda je pučka ili kopačka stranka veoma odana državi i dinastiji.

Hrvatski jezik kod okružnog suda u Rovinju. Dne 22. prošlog juija održavale se dvije razprave u Rovinju radi tužnjave, koja se dogodila u Kringi na Uzku ove godine. Kod obih razprava bio je sudbeni ovor sastavljen od c. kr. savjetnika Harabaglie, kao predsjednika, c. kr. savj. dr. Sancia i bar. Falke, te c. kr. pristava Orlicia, kao sudaca, a c. kr. prislužnika dr. Perčića kao zapisničara. Obtužbu je zastupao c. kr. dr. odv. dr. Zencovich.

Kod prve razprave bio je braniteljem odv. dr. D. Trinajstić, te se ova vodila u hrvatskom jeziku, u koji je bila prevedena i obavijest občinskog glavarstva u Tinjanju sastavljena u talijanskom jeziku, a podpisana od načelnika Krizmanića.

Kod druge razprave bio je braniteljem odv. dr. Depiera. Obtuženici i svjedoci govorili su izključivo hrvatskim jezikom. Pa gle čuda! na jednom je sudbeni dvor zahoravio hrvatski jezik, pak je glavni rič vodio bivši bačvar Moscarda, kao tumač hrvatskog jezika.

Iz Zminja nam pak poručuju, da su se dne 20. t. m. održavale dvije razprave kod istoga okružnoga suda protiv nekim ondješnjim obćinarom. Obtuženi i svjedoci govorili su izključivo hrvatski, a sudbeni dvor su sačinjavali: bivši bačvar Mos-

carda, kao tumač hrvatskog jezika, c. kr. savj. Harabaglia, kao predsjednik, c. kr. savj. dr. Sancia i Roda, te c. kr. pristav Orlic, kao sudci, a c. kr. prislužnik dr. Perčić kao zapisničar. Obtužbu je zastupao dr. odv. dr. Zencovich. Obtužbu se nije pročitalo u hrvatskom jeziku, akoprem obtuženi drugo neznato i akoprem je bar jedna obtuženica bila sastavljena i u hrvatskom jeziku. Kazu nam, da je nakon preslušanja svjedoka predsjednik nešto dugo čitao u talijanskom jeziku, česa svega obtuženici nisu razumili, nit njim je bilo u njihovom jeziku razumačeno.

Tako se eto u Austriji kroji Hrvatima pravica u XX. vijeku! Tako se od sudbenih oblasti poštuju državni temeljni zakoni i bezpotebno razbacuje državni novac, i tako upravne oblasti znađu štiti iste zakone.

Nas je pak stid, što takvom gaženju zakona i narodnih prava kumuju ljudi naše krvi i jezika, od kojih neki bi mogli a neće na kraj stati takvoj zloporabi, a drugi pasivno trpe, da se takve nezakonitosti u njihovo sudjelovanje vrše.

Iz Rovinja nam pišu dne 24. o. m. da je onoga dana preminula sestra zemaljskoga kapetana gđja. Kat. Campitelli u liepoj starosti od 71. god. Pokojnica bijaše vrlo milosrdna i dobra srca osobito napram siromahom i zapuštenim, radi česa je uživala obćenito štovanje. Zemaljski kapetan nije imao do nje bližega rođjaka, te ga je radi toga ova smrt silno potresla. Pokojnici viećni pokoj, a g. zem. kapetana povodom teškoga gubitka naše saučesće.

Naš u Ameriku, Talijani u Istru. I neki dan bila je u Rovinju razprava protiv nekim Istriancem i jednom Dalmatincu radi tužnjave zavedene protiv Talijanom, koji su se iz kraljevine doklatili amo, da si zasluže kruh. Medjutim: isto ovih dana izselilo se nekoliko Boljunaca u daleku Ameriku, jer ovdje nisu mogli doći do zaslužbe. Tako se eto sistematično ubija naš narod.

Iz Kanfanara primili smo podulji opis razprave, koja se je obavila pred potroćnicu u Rovinju protiv obtuženica naše krvi i jezika. Zanimivo, izvrišće donieti ćemo radi nestašice prostora u budućem broju.

Pazinski kotar:

Izbori u Zminju potese jučer u III. tielu, te traju i danas. Jučer je imala hrvatska lista 146, a protivna 31 glas. Današnji uspjeh nije nam poznat.

Javni sastanak u Modrušanih — Žminj priredilo je političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, dne 23. t. m. u svrhu govora za predstojeće občinske izbore. Sakupio se liepi broj naroda iz sve Zminjštine, te kita, prijatelja, iz Pazina, Pulje, Kanfanara, Savicštine itd. Predsjedao je društveni podpredsjednik g. dr. D. Trinajstić, a nagovorili su sabrani narod gg. dr. Kurelić, dr. Zucco, Ivan Mogorović-Zabrežan, Niko Butković i dr. Červar. Govornici bili su pozorno slušani, a njihovi govori često izprekidani burnim „vivo“ i uzklaci: „Nećemo Talijana, niti Krnjela“. Sastanak se svršio u najboljem miru, a iza toga jesu prijatelji iz Pule razveselili narod sa nekoliko skladno izvedenih zborova na shodn gostoljubivog Jurja Modrušana, koji njih je pogostio dobrom čašom vina.

Obćinskim tajnikom u Tinjanu bio je imenovan — kako doznajemo iz prijateljske strane — jedan od kolovodja tamošnje talijanske stranke, neki Depiera. Značiljni smo, kako će načelnik Krizmanić s takvim tajnikom sačuvati hrvatski značaj one obćine — kako je to on optovno i sam izjavio.

Proširenje talijanske realne gimnazije u Pazinu. U zadnjem zasjedanju istarskoga sabora i to u drugoj sjednici dne 23. decembra 1902. stavio je zemaljski odbor predlog sa odnosnim izvještajem, da se talijanska realna gimnazija u Pazinu proširi na višu realnu školu. Taj izvještaj pročitalo je prisjednik zemaljskoga odbora g. Tomasi a predjednik je na koncu izjavio, da će taj predmet doći u dnevni red u jednoj od budućih sjednica.

Konačni predlozi zemaljskoga odbora glasili su:

1. Sačuvav sadašnji značaj zemaljskoj realnoj gimnaziji; dodaju se istoj 5, 6. i 7. razred više realke;
2. opunovlaštuje se zemaljski odbor, da poduzme shodno, a da se već početkom buduće školske god. otvori 5. razred;
3. ime zavoda će glasiti od sada: realna gimnazija i viša realka pokrajinska u Pazinu.

Predmet taj nije došao više na dnevni red, jer je ono zasjedanje imalo do sada — kako je poznato — samo dvije sjednice.

Predmet taj nije dakle sabor razpravio niti dotične predloge prihvatio.

Sada doznajemo iz talijanskih novina Primorja, da je ministarstvo bogoslovlja i nastave dovelo, da se pokrajinska realna gimnazija u Pazinu početkom školske godine 1903-1904. pretvori u poduznu srednju školu i da se postupno otvori tri viša razreda realke.

Posto simi tu dozvolo minist. nemože protumačiti — jer predmet ne bijaše s saboru razpravljen ni predlozi prihvaćeni — pitamo sve one, koji su pametniji od nas, da nam izvole protumačiti i dokazati, kako je moglo doći do proširenja zemaljske talijanske prkoš-realne gimnazije u Pazinu?

Porečki kotar:

Pravo javnosti. Ministarstvo bogoslovlja i nastave podijelilo je pravo javnosti jednorazrednoj pučkoj školi kotara sv. Cirila i Metoda u Vabrigi — kotar porečki.

Koparski kotar:

Sa Vrha kod Buzeta primamo: Dne 4. kolovoza t. g. došao je ovamo mnogobitni gospodin Ante Kalac, dekan iz Buzeta, da blagoslovi temelj novomu zvoniku, što su ga Vršani odlučili sagraditi. Ljudstva je bilo mnogo, koje je pomnjivo slušalo hrvatski blagoslov temeljnog kamena i na rieči, koje je prozborio mnogobitni gospodin nadžupnik puku, tumač u onaj latinski moto: „Vivos voco — mortuos plango — fulgura frango“, t. j. žive zovam — mrtve plačem i razbijam oblake, preporučujući im neka uz zvonik odluču sagraditi i crkvu sa orguljami.

Vrh je, kako samo mjestno ime kaže, baš prigodno mjesto za zvonik i za crkvu. Kad bi u Vrhu još sagradili hrvatsku školu pa imali učitelja, orguljaša te k tome jošu župni stan uz župnika, bila bi milina ovamo dolaziti u nedjelje i blagdane k sv. misi, jer sa visokog mjesta čulo bi se zvono od Bresta do Pazina pozivajuće vjernike k službi božjoj!

Vršani napried! Probudite se za hram božji i narodnu prosvjetu, ne budite zadnji Vršani.

Provoala jabuka u augustu! Primili smo jučer poštom svježi oviet jabuke, koji je nadjen zajedno sa osušenim sadom na vrtu gosp. Antuna Miska (Batelje) u Brestu. Čudna igra naravi!

Voloski kotar:

Udruza sv. Mihovila u Rubeših — obćina Kastav. Poznato je, da je od nedavna ustrojena u Rubeših za županije Rubeši, Spincići, Jurčići, Matulji, Trinajstići „Udruza sv. Mihovila“ sa zadatkom, da podupire svoje bolne članove i obitelji umrlih članova, i da se članovi među sobom naobrazavaju. Ta udruza slavila je dne 2. t. m., prvu nedjelju mjeseca kolovoza, svoju godišnjicu. Na molbu uprave udruge došao je toga dana veleučeni g. dr. Lujo Čiković k sv. Mihovilu, i tu u crkvi posvećenog tomu borcu Božjemu, odpejavo sv. misu, držao krasnu propovied, i blagoslovio držičvene znakove za članove društva. Crkvice bila je dubokom puna. Zajedno sa misnikom svi su se pomolili Bogu i sv. Mihovilu za dobro udruge svih njezinih članova i pripadnika ovih.

Po podne sabrala se je većina članova u društvenih prostorijah u Rubeših. Sabrani dali su si pripeti na pra. državne znakove, kod velike većine okrašene hrvatskom trobojnicom, i odputili se skupno u Srdce. Sloznu braću, i tako okrašenu, liepo bijaše vidjeti. Na mnoge mladje do tad nečlanove je taj dan toli djelovao, da su se odmah učlanili, i povećali četu izletnika u Srdce. Tu su, jih dočekali mnogobrojni prijatelji, pak su skupno probavili nekoliko-urata pjevuć, razgovarajući i u obće veselo se. — Dne 23. t. m. održavala je „Udruza“ izvanrednu glavnu skupštinu, da izaberu novoga predsjednika i jednoga člana odbora, pošto su se prvani na svojih castih zahvalili. Predsjednikom bio je izabran Vjekoslav Sincić iz Tonelić u Rubeševu, a članom odbora Mate Mavar iz Jurčićeva. Zelimo vrude, da udruza i sa ponekle promjenjenom upravom tim bolje napreduje, kako se čvrsto nadamo da i hoće!

Veselica u Podgrađu, najavljena za 16. t. m., prešla je jako dobro. Dvorana u gostioni Dragutina Vičića, doista nevelika, bila je pronomunjena, a i na vratih i pred njimi bilo je mnogo ljudi. Uredjenje poročista ima se glavno zahvaliti vrstnomu za takve stvari Thomilu Jenku. Kod blagajne bile su gospodja dr. Bilek i gospo-

djica Stanić. Tamburanjem i pjevanjem ravnao je hrušićki organista. Mleoni mješovitili koli tamburaški toll-pjevački zbor odigrali su odonosno odpevali sve točke programa na obće zadovoljstvo. Skoro sve konade opetovali su na zahtjev prisutnih „Igra“, „Baške Novice“ (Citajte Novice) odigrali su gospodja Franja i Stjepan Firm i gospodstva Marija Tolstovršnik i Anica Demosjose jako dobro. Igrica potiče iz doba probudjavanja slovenskoga naroda, iz onog doba, kad se je sa strane c. kr. službenika izmalo za grieh i to, što se je čitalo „Novice“, kojimi je pok. „oče domovine“ Bleiweiss počeo bio buditi slovenski narod k samovolji. Izvan programa predstavljao je Stijan Jenko „Capina“ (vagabunda), koji je onako otrcan i natrušen izpejvao nekoliko capinskih kitica. I ta predstavnica zadovoljila je prisutne tako, da je „Capin“ morao opetovati jedan dio svoje „umjeće“. Iza toga igralo se „tombola“, kod koje je bilo izrečeno više dobitaka većinom darova pojedinih osoba. Čisti dobitak isao je obitelji ubjednoga Stanića od jednoga ljudjaka. — Dosađ nejmna Podgrađ zgodne dvorane za zabave. Na skoro će ju imati. Gradi se „Narodni dom“ i već se skoro dozdjuje. U njem bit će prostrana dvorana, dostatna za tamošnje prilike. U novih prostorijah davati će se stalno zabave po podne, poslie blagoslova, tako da će moći veći krug ljudi prisustvovati zabavam, i kod njih se ne samo bavljati nego i izobrazivati i oplemenjivati. Bilo čim prije!

Lošinjski kotar:

Požar obćinske palače u Cresu. Iz Cresu nam javljaju, da je tamo izgorila dne 21. o. m. do temelja obćinska palača. Požar je nastao okolo 2 sata po ponoći i to pod strehom rečene palače. U palači nalazio se je obćinski ured, poštanski ured, prostorije talijanskog čitačackog društva „Gabinetto di lettura“ i tri privatna stana. Palača je vlasništvo obćine. Osiguravana bijaše za 60.000 kruna dočim ima štete okolo 80.000 kruna.

Na licu požara sgrunlo se silno obćinstvo, te se je pokušalo sa gasitomb, nu nit su štrcaljke vriedile niti bijaše sposobnih spasitelja. Obćina je brzojavila za pomoć carskoj mornarici u Pulu odakle je stigla jedna torpednjača sa potrebitom spravom u 6 sati poslie podne kadno ne bijaše više pomoći.

Od požara spašilo se je obćinski arhiv i blagajnu, u kojoj ne bijaše dosta novca.

Obćinska palača bijaše liepa zgrada na prostranom trgu te da je bilo brze i zprezne pomoći, bilo bi se dalo vatru pogasiti.

Ova nesreća morala bi opametiti i one naše Cresane, koji još vjeruju i šlepo silide tamošnjem vlasteli i kolovodje talijanske stranke.

Nezna se doduše kako je nastao požar, ali to se znae, da je uprava onoga grada posve zanemarliva svaku pripravu za eventualnu nesreću od požara.

Tamo nebijahu za porabu obćinske štrcaljke niti bijaše osoblja, koje bi znalo s njimi ravnati. Danas imadu i sela svoje štrcaljke a svako povelje mjesto imade uređeno vatrogasno društvo. Svega toga nema grad Cres, koji je najveći na kvarnerskih otocih i koji hoće da bude napredan i prosvietljen.

Za upravitelje grada Cresu, za cresku gospodu, za tamošnju vlastelu neposteje ni zakoniti propis, u strojenju vatrogasnih društava i obrani protiv požarom, premda postoji odnosni zakon već preko 20 godina.

Creska gospoda imadu precijeg posla nego li da se pobrinu za sigurnost osobe i imetka od požara. Njim se vrti uvijek po glavi, kako će one naše čestite građane — kopače raznaroditi i otudjiti svomu narodu, a kamo li da bi se pobrinuli za to, da ih zaštite i obrane od požara.

Naši vriedni Cresani mogu odalje razviditi koliko se za njih brinu vlastela i ono par smutljivaca, koji bi htjeli, da nestane i zadnjeg hrvatskog kopača u gradu Cresu.

Cresani! otresite se takovih gospodara, pak uzмите upravu obćine u svoje ruke!

Iz Baške. „Hrvatska Čitaonica“ priredila nam je i ove godine zgodne zabave uz sudjelovanje mladih gospodjica, kćeri bašćanskih rodojuba, koji stanuju na Rieci. Pod nadzorom i ravnanjem vriedne učiteljice gđjice Bazilije Francić odigrale su mlade gospodjice sve točke nasveobće zadovoljstvo.

Nastupio je i tamburaški zbor mladih djevojčica iz Baške, koje su pomno i točno

prebire na srebropojnim žicama narodne komade.

Pohvaliti nam je i muzko dilantne, koji su mnogo bolje nego li do sada odigrali svoje uloge.

Sve točke programa izvedene su najpreciznijom točnošću, te se je občinstvo podalo živahnom odobravanju, na čiji su se zahtjev mnoge točke morale ponoviti. Cjelom je dvoranom vladalo uzbuđeno veselje i razdragana radost, kojoj se nismo nadali, jer su nekiji naši išli na liepak onim ljudem, koji podkopyavaju temelj „Hrvatske Citonice“.

Uspjeh, koliko moralni toliko materijalni, bio je najpovoljniji. Od čistog dobitka namijenjena je polovica našoj „Citonici“, a druga polovica „Djecomu pripomoćnomu društvu u Pazinu“.

Razne primorske viesti.

Promjene činovnika poštanske strake. Ministar trgovine imenovao je građevnim pilotima na poštanskom i brojovnom ravnateljstvu u Trstu svršene tehničare gr. Alfreda Dejaka i Frana Gregorčiča.

Nadalje imenovao je isti ministar g. Frana Fabiani-a, poručnika u miru i g. Frana Prizatavkega, podčastnika c. i k. mornarice u Puli pošt. asistenti u Puli. Premješteni su: pošt. kontrolor g. Ivan Bonetta iz Pule u Trst; pošt. officiali: g. Maks Donadoni iz Maloga Lošinja u Trst; g. Vilim Kahn iz Rovinja u Trst; pošt. asistent Hektor Lister iz Pule u Rovinj; pošt. pomoćna činovnica Roza Schlegel iz Matulja u Bohinjku Bistricu i privremeni pomoćni činovnik g. Josip Loik iz Maloga Lošinja u Matulje.

Trst.

Otvorena mjesta kod financijskih oblasti. U djelokrugu c. k. financijskoga ravnateljstva u Trstu raspisana je privremeni putem služba financijskoga komesara u IX. plat razredu, te financijskoga perovođu u X. plat razredu. Molbe valja uzložiti u roku od 4 čedna na predsjedništvo c. k. financijskoga ravnateljstva u Trstu.

Nova oklopnjača „Babenberg“ c. i k. vojne mornarice. U nedjelju u jutro započela je novogradnja oklopnjača „Babenberg“ c. i k. vojne mornarice izpred brodogradionice sv. Marka u Trstu, da kuša svoju brzinu. Pokusi su trajali više sati u tršćanskom zaljevu a uspjeh nadknilo je očekivanje tehničko-nautičkih stručnjaka, koji su tim pokusom prisustvovali.

Nova oklopnjača koja imade 12.000 konjskih sila, sačinjavati će sa oklopnjaci „Arpad“ i „Habsburg“ iste mornarice, najmoćniji odio austro-ugarske mornarice.

Književne viesti.

„Zimsko Sunce“. Doznajemo iz najpouzdanijeg vrela, da je Emin — Carevo „Zimsko Sunce“ već dostampano te da će se za koji tjedan začeti razpačavati. Jos su nam sveže u pameti one burne ovacije, koje je zagrebačko občinstvo pridrelo našem vrlom Eminu i one krasne kritike, kojima je zagrebačko i u obće cijelo hrvatsko novinstvo popratilo Carevo djelo pa je zato dužnost napose nas Istrana, da si svi nabavimo to remek-djelo Carevo — u kojem se zrcali naš narodni pokret i kremen-začaj naših poštenih Primoraca.

Razni prinosi.

Dražulj sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji darovaoše preko naše uprave: Veleč g. Peršič Fran sakupljenih K 8.14 kod „Minskih pčela“.

Ukupno: danas: K 8.14
Na račun ove godine: izkazano: K 409.59
Sveukupno K 417.73

Za obitelji nastradalih žrtava u Banovini primio je g. G. Vučković u Trstu od g. Nika Gamulin K 7 i od veselog društva: Primoraca i Gorana u Vazradinskih Toplicah K 60, ukupno K 67. U posljednjem broju pod ovim naslovom urušeno bijaše, da je g. G. Vučković primio razne iznose, dočim je imalo stati da je primio samo od g. F. K. K 50 i od g. Sigoreo (Sole) K 9.10, a ostale iznose primila je pouzdana osoba u Pazinu.

Politički pregled.

U Puli, dne 26. augusta 1903.

Austro-Ugarska.

Dugotrajna kriza u Ugarskoj pomije se vrlo sporo k svojoj rješitli. Prošlih dana boravio je kralj u Budimpešti te taj viečas sa predsjednici obiljuh sabora i sa vidjenijimi muževi sviju stranaka. Ta viečanja

ostala su do sada bezuspješna, te će se ista nastaviti u Beču, kamo je car pošao. U Kraljskoj bio je izbornim državnim zastupnikom poznati dvorski savjetnik Šuklje na mjesto odstupivšega zastupnika narodno-katoličke stranke Vencajza.

Kod naknadnog izbora za hrvatski sabor u izbornom kotaru Daruvar bio je izabran vladin kandidat madjaron dr. Kürschner.

U izbornom kotaru Zlatar borila su se za mandat dva opozicijska i to naš zemljak Egan Kumičić i barun Juraj Rukavina. Zalostno je, što se oporba nije mogla složiti u osobi kandidata te složno birati bilo koga. Ovakvo pruža narodu sramotan primjer discipline a vladi priliku, da prodre sa svojim kandidatom. — Predsjednik hrvatske opozicije dr. Brestenski položio je predsjedničku čast. Eto gotovoga razdora u složnoj opoziciji prije nego li je bila sloga provedena!

Razni događaji.

U Rimu preminuo je general Menotti Garibaldi, sin pok. talijanskoga rodoljuba i junaka Josipa Garibalija. — U Londonu je preminuo ministar lord Salisbury. — U Macedoniji kuha na sve strane. Ustaje rade neutruđivo na sve strane te napadaju i pliene što njim pod ruke dodje. Dnevne događaju se okršaji među njima i turskim vojnicima te nije nade da bi mogla Turska uzpostaviti red bez da neutruđeno u posao i druge interesirane vlasti. Krv teče tako rekuć na sve strane, a dokle se tako događa, nije o miru govora.

Razne viesti.

Umirovljen. U službenom listu hrvatske vlade čitamo, da je trajno umirovljen naš zemljak g. Josip Martinolić, profesor kr. velike gimnazije na Susaku.

G prof. Martinolić vršio je častno težku profesorsku službu dugi niz godina prije na kr. gimnaziji na Rieci a sada do umirovljenja na istoj gimnaziji prenešen na Susak. Prof. Martinolić — rodom Lošnjanim — spadao je među najobljubljenije učitelje onog zavoda te će naša mladež duboko žaliti što gubi onako odlična učitelja i plemenita savjetnika, komu želimo iskreno, da bi uživao još mnogo godina u krugu svojih milih valjana zasluzenu mirovinu.

Varanja izvoljenika. Iz Steubenville, Ohio, pišu newyorškom „Narodnom Listu“: Ovamo je došao u mjesecu ožujku ove godine neki magjarski židov Ignac Kraus, koji se je izdavao za Slovaka; te za nekakovo osjeguravajuće društvo u Pittsburgu vabio radnike, da se tamo osjeguraju i ujedno otvorilo poslovnice, da će on novce u domovinu odpravljati. Do 50 hrvatskih radnika je osjegurao i svaki mu platio po šest dolara 50 centi. Kasnije se izpostavilo, da je to društvo švindlersko i da je predsjednik u Pittsburgu stavljen u hlad pod čvrstim lokotom, a naš Kraus jedne noći nestade. Nu nije on samo od one pedeseterice odnio po šest i pol dolara, već je odnesao i ljudima novce, što su ih krvavo zaslužili i njemu povjerili, da ih u domovinu odpravi. I tako plaću nekogi za svojim dolarima a najviše Slovaci; dočim od naših Hrvata trojica, i to za svote od 41, 35 i 20 dolara. Čuvajte se, braćo; ovakovi varalica.

Ivan Tonković piše za puta u domovinu iz Hamburga, da je kod nekog židova kupio voznu kartu i platio mu željezničku kartu do New Yorka, ali kad su došli na dipo, židov traži od njega još 8 dolara, koje mu je morao platiti.

Simo Izbović iz Drijeznice od 5. srpnja piše, da je u Pittsburgu kod jednog agenta kupio voznu kartu i platio: od Pittsburga preko New Yorka do Rieke 49 dolara 85 centi, a kad je došao do Milana, onda je morao još 40 kruna do Rieke platiti.

Talijanski pedanlet — krivotvoritelj novca. Iz Rieke nam pišu, da je lamosnje radarstvo uhvatio dva talijanska podanika, koji su krivotvorili austrijski novac. Jedan od tih dotepluha iz blažene zemlje zove se Fran Bruno 40 god. star, rodom iz Katanije dočim je drugi, Salvador Guerrera 58 godina star, rodom iz Mesine. Obojica su okrivljeni radi krivotvorenja

i razpačanja krivog nikelovog novca. Radarstvo je našlo u njihovom stanu materijala za pravljenje naših forinčaca i kruna i nešto gotova novca za razpačavanje.

Radarstvo je predalo obojicu državnom odvjetništvu.

I tako nas Italija uređuje svojimi radnici, koji su poplavili sve naše primorske gradove, a fabrikanti krivoga novca, anarhisti, slobodnimi židari itd. itd. U istinu nas usređuje ta blažena naša saveznica!

Novi obrtnički nadzornik za Istru i Dalmaciju. Javili smo onomadne, da da je cesarska vlada imenovala za Istru i Dalmaciju obrtničkog nadzornika II. razreda u osobi mjernika g. Ak la Pellegrini-a, kojemu je dužnost nadzirati sva obrtnička poduzeća u rečenih pokrajinah. Istom prigodom kazali smo, da taj novi nadzornik nepozna našega jezika te da naznačno kako će on saslušati želje i pritužbe našega radništva, nalazećeg se u raznih poduzećih u Istri i Dalmaciji.

Sada, pošto se je taj nadzornik nastanio ovdje u Puli, ponavljamo to pitanje, nu buduć da znamo, da se nama neće na to odgovoriti, upravljamo sliedeći upit na hrvatske zastupnike Dalmacije: hoćete li Vi gospodo zastupnici naroda i ovu mirno utaknuti u žep, da Vam cesarska vlada nameće činovnika, koji nepozna hrvatskoga jezika premda ima vršiti svoju službu i kod Vas, u čisto hrvatskoj zemlji?!

Parobrod „Klek“ izgubljen. U pomorskih krugovih na Rieci prouzročuje veliku uzbuđenost činjenica, što neima glasa od parobroda „Klek“, koji je vlastništvo ugarcko-hrvatskog parobrodarskog društva slobodne plovitbe na Rieci, koji je odplavio dne 16. prosloga julija iz Colomba. „Klek“ je plavio iz Jave kreat sladorom za Ameriku.

Ravnateljstvo rečenoga društva drži, da se je parobrod taj, koj je imao doploviti već dne 5. o. mj. u Port-Said, na putu izgubio. Parobrodom zapoviedao je kapetan Sepić; ukrcano bijaše na njem 26 osoba, većinom iz našega Primorja. Parobrod je taj velik, jer nosi 3842 hačva. Drži se, da je parobrod nastradao kod Sotokora, zapadno od rta Guardafui.

Grčeviti smieh. Newyorški građanin William Rely obolio je od osobite bolesti: Kao što neki usljed duševne bolesti zapadaju u melanholiju i plač, tako je taj nesretnik obolio od grčevitog smieha. Smijao se danju i noću. Kud god je hodao, gdje je stao, gdje se posadio, svagdje se smijao. Trajalo je to pet dana i pet noći, a iz njegova se grla ozvanjao neprestani smieh. Njegovi susjedi nisu mogli mirno spavati neprestano ih bunio njegov: „hahahaha hahaha!“ Prijavili napokon stvar policiji. Došla su dva stražara, koji su našli nesretnika, kako se uzasno smije. Nu poznato je, da smieh prelazi: Stražarima se počelo najprije širiti lice; a za kratko vrijeme sva se kolica ozvanjala od „hahaha“ iz tri grla. Nekoliko susjeda; čuvši taj grmorni smieh, uslo je u stan Relyev. Nu čim su opazili komični prizor, udarili su i sami u smieh: Iz sobe se širio cijeli zbor glasnog smijuh se ljudi: Kad su se napokon utrudili, odneser je Rely, koji se još neprestano smijao, u bolnicu. Nu tamo se smieh opetovao. Bolnički liečnih, stárac 70 godina, trsio se doduše, da se suzdrži od smieha, ali se brzo morao i sam smijati. Isto se dogodilo i njegovu asistentu, a napokon svima, koji su oko Relya mali posla: Svi su savijali hrbat od smieha. Bolestnici kojima je doveden Rely, udarili su također u takov smieh, da je Rely-a trebalo dati odvesti u ludnicu; da se ne dogodi veća nesreća.

Članovom društva sv. Jeronima u Zagrebu na znanje. Odbor toga društva umoljavo sve one članove, koji svoje prebivalište promjene, da tu promjenu najave ili upravljajućem odboru ili svojim povjerenikom i to najkasnije do konca

rujna. Budući društvo mora plaćati svake godine velike poštarine baš radi toga, što članovi ne prijavljuju promjene prebivališta, a tada knjige pojedince u svojem novom prebivalištu traže. S toga odele onim članovom, koji svoje obitavalište do gore označenoga vremena ne prijave, ne će u obzir uzimati reklamacije, već će svoje knjige moći dignuti kod povjerenika onoga mjesta, gdje su prije stanovali.

Članovi prinosioci (krunaši), koji pojedince dostavljaju društvu svoju krunu, umoljavaju se; da povrh toga dodadu još 20 h. za poštarinu; jer inače ne će im se knjige moći odaslati. Najbolje je, da prinosioci predađu svoje prinose bližim društvenim povjerenikom.

Budući da mnogi članovi prema zadnjem oglasu u novinah šalju društvu pojedince 28 h. za tvrdi vez molivenika, a društvu tim osim silnoga posla još šteti; budući mora od toga da plaća 4 h. dostavnine, zato se članovi umoljavaju, da tu svotu društvu zajednički šalju preko svoga povjerenika.

„Danica“, koledar za godinu 1904. Izdalo književno društvo sv. Jeronima u Zagrebu — izašla je ovih dana, te se može dobiti kod društvenoga odpravništva u Zagrebu i u svim većim knjižarama i trgovinam. Freprodaci „Danica“ upozorju se na prijašnji oglas društvenoga odbora, kojim se javlja, da će se „Danica“ davati u komisiju onim tvrdkama, koje stoje s društvom u svezi. Drugima će se dati „Danica“ s pozucećem (ako to izrično traže) ili ako novce unapred pošalju. Tko naručit najmanje 25 kom. „Danica“ dobit će 25%, popusta, a onima, koji na jedanput naručte najmanje 50 kom. platići će društvu i poštarinu. Kako je „Danica“ najobljubljeniji i u narodu najrazjereniji koledar — i ove je godine štampano 45.000 komada, a cijena mu je tako niska, to se toplo preporuča za nabavu.

Hrvatski holar, tako je ime koledaru za g. 1904., stono je izašao tiskom braće kralj u Zagrebu, a dobiva se uz cijenu od 10 novčića. Taj se koledar prikazuje osobito prikladnim za naše ratare, jer osim što mu je skroz neznatna cijena, seljake sve znakovne poput poznate našim seljakom „Pratike“, a uz to mnogo prikladne podneke o gospodarstvu i drugim našim prilikam i neprilikam, te nekoliko pjesama i pripoviedku iz hercegovačkog života. U pregovoru uredništvo izjavlja, da će pokloniti 500 iztiska našoj družbi sv. Cirila i Metoda, nek njih za svoju korist razpača u Istri. Hvaljeviedna je ta nakladnikova odluka, te mi preporučamo našim prijateljem, da podupru njegovu nakanu i razšire taj praktični koledar u našem puku.

Petar i Katarina Zrinjska na razstanku. Ugledni hrvatski akademski slikar g. Oton Iveković, izradio je prije avie godine sliku „Petar i Katarina Zrinjski na razstanku dne 13. travnja 1670. u Čakovcu“. Ovu je sliku kupio sa svima pravima zagrebački trgovac g. Petar Nikolić, koji ju je dao u naravnoje veličini i potpunu vjerno pomnožiti, te ju sada staviu u promet. Ne sumnjamo ni časa, da će krasna slika Ivekovičeva naći u hrvatskom občinstvu mnogo prijatelja, koji će hitjei njome okitići svoj dom. G. E. Kumičić (Istranin), opisuje sliku ovako: „Krasna slika g. O. Ivekovića prikazuje nam tužni prizor velike tragedije Zrinško-Frankopanske, koji nas sjeća na ovu potresnu tragediju, na mukotrpni život slavni hrvatskih mučenika. Groza nas hvata, kada pomislimo na njihovu strahovitu sudbinu. Na slici vidi se dio dvorišta u gradu Čakovcu. Iza bedema sjaji se neho na jednoj strani, a na drugoj vidi se nešto kule. Otvorena su jedna vratašca, kuda se izlazi iz dvorišta. Čini se, da dva povjeara. Inazuta uz bedem tek se zazeljeno drvo. Proljeće je, prva nedjelja iza uzkrsa. Niz stubie silazi sied i pognat upravitelj grada, da još jednom pozdravi bana Petra.

Blize hedema sedlaju dva para konja, a u sredini stoji u velikom odielu knez Fran Krsto Frankopan, naslonjen na svoga konja, zamišljen, tužan, kao da sluti, da za uviek odlazi iz svoje otadžbine. Amo blize kamehitim stepenicama stoje ban i banica, oboje stasiti i krasni. Ona u tamno-modrom odielu, a on u crvenom. Banica se naslonila na banovo desno rame, ali joj se vidi desno lice. Visoka je i vitka, prava slika tuge i boli. Kao da se čuje njezino bolno jecanje. Petar tužno gleda svoju dragu Katarinu, tješi ju i pri-giblje svoje lice k njezinom. Sad će se zadnji put poljubiti. Odrgnut će mu se od srca: „Bog te očuva!“, pa će odja-siliti iz svoga grada, ni ne sluteći, da će na stratište sa bratom svoje ljubljene Katarine“. — Veličina je slike 95 cm. širine i 63 cm. visine. Okvir je tamno-pozlaćen (antique), širina mu je 13 cm., a cijena je sliči s okvirom 50 kruna uz mjesečnu odplatu 5 kruna, a za gotov novac uz 10% popusta.

Tvrđka g. Petra Nikolića u Zagrebu zaslužuje, da se u svom nastojanju oko širenja domaćih umjetnina što izdašnije podupre.

Velika slavonska trgovačka kuća u Parizu. Da se što više ojačaju trgovačko-industrijalne sveze među Francuzom i slavonskim svijetom, uređuje trojica Poljaka u Parizu pod imenom „Agence Franco-Polonaise“ veliku trgovačku kuću (21, rue du Lavre), koja će doskora otvoriti i podružnice u trim državama, gdje obitavaju Slavenci: u Rusiji, Njemačkoj i Austriji. Prva će se podružnica otvoriti za koji dan dan u Kievu, 28. u Poreznoj ulici. Poblize obaviesti podijeljuje prigodno zagrebačka trgovačko-obrtna komora.

Cospedarska Sveza za Istru, registrana zadruga na ograničeno jamčenje u Puli.

Platili su nadalje pristupnu i jedan zadružni dio: Vrbnicko društvo za štednju i zajmove u Vrbniku; Posujilnica u Voloskom pristupnu i pet zadružnih dijelova.

Listnica uredništva i uprave.
G. M. I. Sv. M. Doći će u budući broj, jer nam za danas nedostaje prostora. Preporučamo se za buduće i da ste nam zdravi!

Uz najbolju volju nemogomo danas priobćiti niti više sastavaka, koje primismo jučer posle podne, jer nam stigoše prekasno, naime kada bje list popunjen i odprema lista pripravna, pa toga radi neka nam gospoda pripošilatelji nezamjere, ako nevide tiskane svoje sastavke u današnjem broju.

Današnji broj rasposlali smo pod novim naslovom. Molimo neka nam se odma javi slučajna pomutnja u naslovima. Isto tako molimo gg. predplatnike u Hrvatskoj neka nam javu, da li primaju list, koga jim šaljemo i nadalje kao tiskanica sa običnom poštom markom 3 h, što nam podražuje poštarinu za jednu trećinu.

Marko Zović

krojački majstor
u PAZINU polag hrv. ljekarne,
poruča se p. n. občinstvu, posebice veleč. gg. svećenicima, činovnikom, učiteljima itd., za ugotavljanje mužkih odijela po najnovijoj modi. Držim obilatu zalihu raznih radionica iz svih tvornica. Imajuć u mojoj radionici prvaka najbolje vrsti, to sam u ugodnom stanju udovoljiti svakom zahtjevu mojih poštovanih mušterija. Primam naručbe iz okolice po točnoj mjeri bez pokušaja (probe). Imam u zalih gotovih haveloka i ostale robe uz primjerene cijene, bez bojazni utakmice. Dajem i na obročno odplaćivanje uz dobru jamčevinu.

Tko se želi obskrbiti pravim **naravnim maslinovim uljem** kao što i svakovrstnim naravnim vinom neka se obrati na tvrđku
Ant. Trančić, Pola,
Via Marianna br. 7.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje **Družbe sv. Cir. i Met.**
za Istru.

Prvo slovensko skladište pokućstva!
ANTONA ČERNIGOJ
TRST
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom.
Svaka je konkurencija nemoguća, jer je pokušstvo iz prve ruke.

Tvornica pokućstva
dvorskog dobavljača
IGNACIJ KRON
TRST - BEČ.
Tvornica u Beču u vlastitim zgradama
Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:
Ilustrovane popise, originalne nacрте osnova, pregled sobnih namještaja.
Najveća solidnost, elegantnost i jeftina cijena.

JOSIP POTOČNIK, PULA
Via Sergia 33.

Skladište glinenih peći, štednjaka raznih vrsti i kada za kupanje — Mosaik- i Klinker - Ploče.
Taracanje i oprema zidova sa pločama.
Patentirani pokrovi — — — za dimnjake.

Specialista za gradnju raznovrstnih ognjišta.
Cjenike šaljem na zahtjev bezplatno i franko.
Zastupnik tvornice pokućstva
J. J. HAGLAS u Ljubljani.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice
svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u novo otvorenom dućanu.
U zalih imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.
Anton Klement, krojački majstor.

Hrvatski specialitet!
jest jedna vrst najboljeg pamučnog platna izvrstna za rublje i sve kućne potrebe.
Platno je 84 cm. široko i sadržava 23 mtr. (30 starih rifa). Za dobru vrat i trajnost jamčim.
Komad stoji K 15.— i na zalih imade uvijek do 1000 komada.
Jedino za dobiti u Hrvatskoj kod
FRAN SARIDJA, Zagreb, Ilica 39.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.
Kapljice sv. Marka.
Ove glasovite nenadkrijive kapljice upotrebljavaju se za nutaraju i vanjsku uporabu. One nedostizivo i spasonosno djeluju kod bolesti zeludca, ublažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju naduhavanje boli i grčeve, pospješuju probavu, čiste krv i crijeva. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Lieče sve bolesti jetra i slezena, te koliku i materiel i madronu, pa za to nesmije manjkati u nijednoj građanskoj i seljačkoj kući. Neke se jedino i točno naručiti kod adresom **Gradska ljekarna, Zagreb, Gornji grad, Markov trg, broj 26** pokraj crkve sv. Marka. Novac neka se šalje unapried ili pouzdem. Manje od jedan tucet (12 bočica) u se ne šalje. Cijena jest sljedeća: i to franko: postavljeno na svaku poštu. 1 tucet (12 bočica) 4 kruna, 3 tuceta (36 bočica) 11 kruna, 5 tuceta (60 bočica) 17 kruna, 10 tuceta (120 bočica) 32 kruna.
Gradska ljekarna u Zagrebu
gornji grad, Markov trg br. 26. Utemeljena g. 1869.

Pčelno - vošćene sveće
po kilogr. K 4-90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelnoga voska.
Uskreno sveće iz gori imenovanog voska, okrasene u reliefu sa zlatom, vošćenim cvjetnim itd. kg. po K 8—
Isto okrasene sa odjeljivim cvjeticama 6—
Tamjan lagrima, najfiniji 2—
granis 1-20
Sveće za pogrebe po vrlo nizkoj cjeni. — Za prvi, čisti vesak jamčim sa 3000 kruna. Gersheimovi stenji (šilji) i siakla za vječnu luč. — Isto tako medel pilomac (stoln) i navadni, uz vrlo nizke cijene.
Preporučam se prečastnom svećenstvu i p. n. občinstvu najpoznizije,
J. KOPAC, vajarica u Gorici.

Istarska Posujilnica u Puli.
Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dijelova jedan ili više po kruna 20.
Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te, plaća od istoga 4 1/2% kamata čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.
Zajmove (posude) daje zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julya i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Glulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju poblize informacije.
Ravnateljstvo.